

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 1240
Tarih : 25.02.2016

571

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Başbakanlık tarafından 17.02.2016 tarihli, 2016/4 sayılı, “Milli Güvenliği Tehdit Eden Örgüt ve Yapılarla İrtibatlı Kamu Çalışanları” Konulu yayınlanan genelgenin hukuki durumunun ve kamusal emek alanında yaratacağı tahribatın tüm boyutlarıyla araştırılması amacıyla Anayasa’nın 98’inci İçtüzüğü’nün 104’üncü ve 105’inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Çağlar Demirel
HDP Grup Başkanvekili
Diyarbakır Milletvekili

GEREKÇE

Başbakanlık tarafından 17.02.2016 tarihli, 2016/4 sayılı, "Milli Güvenliği Tehdit Eden Örgüt ve Yapılarla İrtibatlı Kamu Çalışanları" Konulu bir genelge yayınlandı. Genelge birçok husus bakımından hukuka aykırı olduğu gibi ciddi hak kayıplarına da neden olacaktır.

Kamu çalışanlarının ödev ve sorumlulukları, Devlet Memurları Kanunu'nun (DMK) 6. ve devamı maddelerinde sıralanmıştır. Bu maddeler ve özellikle vurgulanan "devletin ve ülkenin menfaatlerini koruma" yükümlülüğü, DMK'nın 7. maddesinde, tarafsızlık ve devlete bağlılık başlığı altında hüküm altına alınmıştır. Genelgenin yineleyerek vurguladığı hususlar, darbe döneminin tüm siyasi hareketleri ve düşünce, ifade ve örgütlenme özgürlüklerini baskılayan havasında, kanun metnine eklenmiş olan hususlardır.

Genelgede kamu görevlilerinin, "hizmet içi ve dışındaki davranışlarının kamu görevliliği ile bağdaşması" zorunluluğuna yapılan vurgu ve aksi şekilde davranan kişilerin adli ve idari yollarla takip edileceğinin belirtilmesi, kamu görevlilerinin, hayatlarının her alanında bir gözetim rejimine tabi tutulacaklarının göstergesidir.

Genelgedeki, legal görünüm altında illegal faaliyet yürüten yapılarla mücadele ibaresi, hak ve özgürlükler rejiminin temel ilkeleriyle uyuşmamaktadır. Zira örgütlenme ve ifade özgürlüğü esastır. Yasal olarak kurulmuş bir dernek veya benzeri başka bir örgütlenmenin faaliyetlerini illegal olarak etiketlemek, örgütlenme özgürlüğünü sınırlar niteliktedir. Eğer legal yapının altında illegal faaliyet yürütülmekeyse, bu faaliyetlerin tespiti ve kovuşturulması için devlet mekanizmasının yapabilecekleri, ceza ve ceza muhakemesi mevzuatında açıkça belirtilmiştir.

İllegal örgüt ve yapıların emir ve talimatıyla hareket etmek ve örgütlere yardım etmek de aynı şekilde, ceza hukuku kapsamında ele alınmış, sınırları ve hukuki mahiyetleri belirlenmiş fiillerdir. Ancak uygulamada, alelade bir toplantı ve gösteri yürüyüşüne katılmak, örgüt talimatıyla hareket etmek olarak yargılanabilmektedir. Herhangi bir örgütle bağlantısı olmayan kişiler, sadece demokratik bir haklarını kullandıkları için mevcut sistemde mahkum edilebilmektedirler.

Örgüt ve yapılarla mücadeleyi engelleyen maddesi ise hiçbir hukuki değerlendirmeye sığmayacak kadar muğlaktır. Akademisyenlerin bildirgesi, basit bir basın açıklaması, barış talebi, şiddetin sona ermesi çağrısı ve benzeri her türlü açıklama, eylem, dilek, örgüt ve

yapılarla mücadeleyi engeller nitelikte telakki edilebilecektir. Benzer şekilde, her türlü ifade, eleştiri, düşünce, örgüt propagandası kapsamına sokulur olmuştur.

Tıpkı ceza hukuku rejiminde olduğu gibi, idari cezalarla ilgili ilkeler de bellidir. Kanunsuz suç ve ceza olmayacağı ilkesi, yani kanunilik prensibi, idari cezalar için de geçerlidir. Bir kamu görevlisinin, fiili nedeniyle idari soruşturmaya tabi tutulabilmesi ve karşılığında disiplin cezası alabilmesi için, bu fiillerin DMK'nun 125. maddesinde düzenlenmiş olması gerekir. Burada bulunmayan hiçbir fiilden dolayı, kamu görevlileri hakkında soruşturma açılmaz. Genelgede sayılan maddeler bu kapsamda belirlenen sınırı aşar nitelikte oldukları için hukuka aykırıdır. Zira genelgeyle idari soruşturmayı gerektiren bir fiil belirlenemeyeceği gibi, genelgedeki bir hüküm, normlar hiyerarşisi gereği, kanunla çizilmiş sınırı aşamaz.

Genelgede belirtilen hususlar 28 Şubat döneminde olduğu gibi hukuki mevzuatın bir kenara bırakılarak andıçlar, genelgeler, sözlü talimatlar ile muhalif kesimler üzerinde baskı oluşturulduğu dönemlerdeki uygulamaları hatırlatmaktadır.

Genelge daha yayınlanmadan binlerce muhalif kamu emekçisi sürgün edildiği, yüzlercesinin işten çıkartıldığı bilinmektedir. Ayrıca hali hazırda kişisel sosyal medya paylaşımlarından, çocuklar ölmesin diye, Ankara Katliamında yaşamını yitiren arkadaşlarını anısına eylem ve etkinliklere katıldığı grev hakkını kullandığı için çok sayıda kamu emekçisi hakkında adli ve idari soruşturma başlatılmış durumda. Bu genelge ile kamu emekçilerinin en ufak bir itirazı “terör suçu” kapsamına alınmak ve kamu emekçileri sindirilmek istenmektedir.

Genelge ile muhbirlik artacak, emekçilerin kişisel sosyal hesaplarındaki paylaşımlar, yorumlar, sendikal aidyetler, yaşam tarzları, fikir ve düşünceler soruşturma ve cezai işlemlere gerekçe yapılması yoğunlaşacaktır. Başbakanlık Genelgesi bu baskının ve yönelimin sınır tanımaz bir şekilde artacağını, yaygınlaşacağını göstermektedir. Bu bağlamda genelgenin hukuki durumunun ve kamusal emek alanında yaratacağı tahribatın tüm boyutlarıyla araştırılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

GEREKÇE ÖZETİ

Başbakanlık tarafından 17.02.2016 tarihli, 2016/4 sayılı, “Milli Güvenliği Tehdit Eden Örgüt ve Yapılarla İrtibatlı Kamu Çalışanları” Konulu bir genelge yayınlandı. Genelge birçok husus bakımından hukuka aykırı olduğu gibi ciddi hak kayıplarına da neden olacaktır.

Kamu çalışanlarının ödev ve sorumlulukları, Devlet Memurları Kanunu'nun (DMK) 6. ve devamı maddelerinde sıralanmıştır. Bu maddeler ve özellikle vurgulanan "devletin ve ülkenin menfaatlerini koruma" yükümlülüğü, DMK'nın 7. maddesinde, tarafsızlık ve devlete bağlılık başlığı altında hüküm altına alınmıştır. Genelgenin yineleyerek vurguladığı hususlar, darbe döneminin tüm siyasi hareketleri ve düşünce, ifade ve örgütlenme özgürlüklerini baskılayan havasında, kanun metnine eklenmiş olan hususlardır.

Genelgede kamu görevlilerinin, "hizmet içi ve dışındaki davranışlarının kamu görevliliği ile bağdaşması" zorunluluğuna yapılan vurgu ve aksi şekilde davranan kişilerin adli ve idari yollarla takip edileceğinin belirtilmesi, kamu görevlilerinin, hayatlarının her alanında bir gözetim rejimine tabi tutulacaklarının göstergesidir.

Genelgedeki, legal görünüm altında illegal faaliyet yürüten yapılarla mücadele ibaresi, hak ve özgürlükler rejiminin temel ilkeleriyle uyuşmamaktadır. Yasal olarak kurulmuş bir dernek veya benzeri başka bir örgütlenmenin faaliyetlerini illegal olarak etiketlemek, örgütlenme özgürlüğünü sınırlar niteliktedir. Eğer legal yapının altında illegal faaliyet yürütülmekeyse, bu faaliyetlerin tespiti ve kovuşturulması için devlet mekanizmasının yapabilecekleri, ceza ve ceza muhakemesi mevzuatında açıkça belirtilmiştir.

İllegal örgüt ve yapıların emir ve talimatıyla hareket etmek ve örgütlere yardım etmek de aynı şekilde, ceza hukuku kapsamında ele alınmış, sınırları ve hukuki mahiyetleri belirlenmiş fiillerdir. Ancak uygulamada, alelade bir toplantı ve gösteri yürüyüşüne katılmak, örgüt talimatıyla hareket etmek olarak yargılanabilmektedir. Herhangi bir örgütle bağlantısı olmayan kişiler, sadece demokratik bir haklarını kullandıkları için mevcut sistemde mahkûm edilebilmektedirler.

Tıpkı ceza hukuku rejiminde olduğu gibi, idari cezalarla ilgili ilkeler de bellidir. Kanunsuz suç ve ceza olmayacağı ilkesi, yani kanunilik prensibi, idari cezalar için de geçerlidir. Bir kamu görevlisinin, fiili nedeniyle idari soruşturmaya tabi tutulabilmesi ve karşılığında disiplin cezası alabilmesi için, bu fiillerin DMK'nun 125. maddesinde düzenlenmiş olması gerekir. Burada

bulunmayan hiçbir fiilden dolayı, kamu görevlileri hakkında soruşturma açılmaz. Genelgede sayılan maddeler bu kapsamda belirlenen sınırı aşar nitelikte oldukları için hukuka aykırıdır. Zira genelgeyle idari soruşturmayı gerektiren bir fiil belirlenemeyeceği gibi, genelgedeki bir hüküm, normlar hiyerarşisi gereği, kanunla çizilmiş sınırı aşamaz.

Genelgede belirtilen hususlar 28 Şubat döneminde olduğu gibi hukuki mevzuatın bir kenara bırakılarak andıçlar, genelgeler, sözlü talimatlar ile muhalif kesimler üzerinde baskı oluşturulduğu dönemlerdeki uygulamaları hatırlatmaktadır.

Genelge daha yayınlanmadan binlerce muhalif kamu emekçisi sürgün edildiği, yüzlercesinin işten çıkartıldığı bilinmektedir. Ayrıca hali hazırda kişisel sosyal medya paylaşımlarından, çocuklar ölmesin diye, Ankara Katliamında yaşamını yitiren arkadaşlarını anısına eylem ve etkinliklere katıldığı grev hakkını kullandığı için çok sayıda kamu emekçisi hakkında adli ve idari soruşturma başlatılmış durumda. Bu genelge ile kamu emekçilerinin en ufak bir itirazı “terör suçu” kapsamına alınmak ve kamu emekçileri sindirilmek istenmektedir.

Genelge ile muhbirlik artacak, emekçilerin kişisel sosyal hesaplarındaki paylaşımlar, yorumlar, sendikal aidyetler, yaşam tarzları, fikir ve düşünceler soruşturma ve cezai işlemlere gerekçe yapılması yoğunlaşacaktır. Başbakanlık Genelgesi bu baskının ve yönelimin sınır tanımaz bir şekilde artacağını, yaygınlaşacağını göstermektedir. Bu bağlamda genelgenin hukuki durumunun ve kamusal emek alanında yaratacağı tahribatın tüm boyutlarıyla araştırılması amacıyla Anayasa’nın 98’inci İçtüzüğü’nün 104’üncü ve 105’inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.